

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Освітня програма	12431 економіка
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	051 Економіка

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	12431
Назва ОП	економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Семенченко Андрій Володимирович, Новосолов Іван Володимирович, Труніна Ірина Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	04.03.2020 р. - 06.03.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0.pdf>
ОП

Програма візиту <https://nmv.pnu.edu.ua/2020/03/05/%d0%bf%d0%bb%d0%b0%d0%bd-%d0%b2%d0%b8%d1%97%d0%b7%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b8-%d0%b5%d0%ba%d1%81%d0%bf%d0%b5%d1%80%d1%82%d0%bd%d0%be%d1%97-%d0%b3%d1%80%d1%83%d0%bf%d0%b8-6/>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформації з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме**Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям**

Програма "Економіка" має міждисциплінарний характер. В цілому є актуальною. Може бути розширена цільова аудиторія програми: індивідуальні підприємці (freelance); аналітики фінансових ринків, інформаційна безпека споживчого ринку. Також, слід замислитися про поширення додаткових вибіркового дисциплін - для формування компетенцій інтернет-маркетинг, управління персоналом, комунікативний менеджмент та соціально спрямовані дисципліни. Окрім цього, комісія радить включити до програми дуальну освіту - посилення співпраці в формах публікацій у співавторстві з представниками роботодавців та бізнесу.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Програма представляє собою продукт кроссекторальної спеціалізації, споживча цінність якої саме у підготовці фахівців з кваліфікацією економіст-аналітик. Активний розвиток IT-індустрії потребує обізнаних в економіці, управлінні та фінансах підприємців та найманих робітників для розвитку економічного середовища. ОП має сучасне програмне забезпечення навчального процесу, зокрема наявність сайту дистанційного навчання: <http://www.d-learn.pu.if.ua>. Позитивною практикою є також чіткість і прозорість правил прийому до ЗВО, а також Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти. Підготовка здобувачів вищої освіти даної ОП відбувається в 14 аудиторіях економічного факультету, з яких 5 лекційних аудиторій обладнані мультимедійною апаратурою (35,7%), 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, Internet-центр, електронна бібліотека. Розроблено Путівник студента https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf. Форми і методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у ОП "Економіка" цілей та програмних результатів навчання. Наявні силабуси з усіх дисциплін ОП "Економіка", що дозволяють надавати здобувачам доступну і зрозумілу інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. На даний момент не реалізується вибір дисциплін студентами з різних ОП/спеціальностей. Пропонується розглянути можливість розробки загальноуніверситетського пулу вибіркового дисциплін, щоб реалізувати можливість вибору студентами різних ОП, різних спеціальностей будь-яких дисциплін, які запропоновані різними кафедрами ЗВО. 2. Додати до навчального плану освітні компоненти соціально-економічної спрямованості, що сприятимуть формуванню та розвитку у студентів соціальних навичок (soft skills). 3. Рекомендуємо додати до системи дистанційного навчання можливість студентам відправляти виконані завдання назад в систему. Рекомендуємо посилити діяльність з приводу академічної мобільності викладачів. 4. Рекомендуємо проводити перевірку всіх без виключення кваліфікаційних робіт на наявність плагіату. 5. Бажано звернути увагу на більш активну публікаційну активність стосовно дисциплін, які забезпечують навички soft skills та дисциплін соціально-економічного блоку. 6. Відносно невелика кількість ліцензійного програмного забезпечення та недостатність спеціального програмного забезпечення для оволодіння студентами ОП певними компетентностями.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ціль освітньої програми «Економіка» (<https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2020/02/%D0%9E%D0%9F-%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82.pdf>) підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної області. Місія університету: освіта – надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців; наука – формування сучасного дослідницького університету – центру генерування інноваційних ідей та їх реалізації; регіон – спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону. Місія університету відображена в його стратегії розвитку на 2020-2025 рр., затверджена Вченою радою університету від 26.06.2019, протокол №6 (<https://pnu.edu.ua/strategiya-rozvytku-universytetu>) Тобто цілі ОП “Економіка” відповідають трьом векторам місії: наука, освіта та регіон. Організація навчання за ОП відповідає стратегічному напрямку, а саме удосконаленню студентоорієнтованого навчального процесу задля формування необхідних компетентностей у студента, які забезпечать високий рівень його конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці. Реалізація ОП “Економіка” пов'язана з імплементацією підстратегій: інтернаціоналізації, корпоративної соціальної відповідальності та управління якістю.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Перший випуск за ОП буде здійснено у 2020 році. Під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП були враховані інтереси та пропозиції заінтересованих сторін таких як: здобувачі вищої освіти, роботодавці (стейкхолдери), академічна спільнота. Були проведені опитування серед заінтересованих сторін, які були запрошені на засідання кафедри Економічної кібернетики, вченої ради економічного факультету. Пропозиції роботодавців, представників АТ “Ощадбанк” КБ “Приватбанк, управління Держпраці в Івано-Франківській області, ФОПів полягають у необхідності набуття випускниками умінь використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів, проведення аналізу функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, здатності розуміння методології отримання соціально-економічних даних, збору та аналізу необхідної інформації, здатності ефективно застосовувати різноманітні технології, методи та прийоми на всіх етапах інформаційно-комунікаційного процесу у сфері економіки. У розробці ОП брала активну участь академічна спільнота ЗВО та залучалися представники органів державної влади і місцевого самоврядування, громадських організацій. Спільно з головами об'єднаних територіальних громад та закладами вищої освіти області за підтримки Асоціації міст України <https://pnu.edu.ua/blog/2018/10/03/найбільшим-попитом-у-громад-краю-кори-було-проведено-Ярмарок-професій-на-тему-Синергія-громади-і-освіти>.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Розвиток світового ринку праці демонструє тенденцію розвитку такого сектору як економічна аналітика, тому ОП “Економіка” є трендовим напрямом. Викладачами кафедри Економічної кібернетики проводиться постійний моніторинг тенденцій розвитку спеціальності 051 “Економіка”, який обумовив введення нових навчальних дисциплін “Економічна компаративістика”, “Моделі комунікацій”, “Логістичні системи”, “Технології та інфраструктура Big Data”, “Аналіз даних Data Mining”, “Основи Web-технологій в бізнесі”, “Нейронні технології в економіці” і поновлення уже наявних навчальних дисциплін: “Інформаційні системи і технології в економіці”, “Облік і оподаткування”, “Економічна інформатика”. Зміни були зумовлені затвердженням у 2018 році стандартом Вищої освіти і відповідним коригуванням програмних результатів навчання ОП. На базі університету було проведено Дні кар'єри <https://pnu.edu.ua/blog/2019/05/21/день-кар'єри-єс-перспективи-навчання>, результатом проведення є пропозиції студентам спеціальності “Економіка” щодо можливості працевлаштування, що обумовило доцільність ліцензування і акредитації даної спеціальності. Актуальність даної спеціальності підтверджується наданими відгуками роботодавців на ОП. В регіоні функціонують підприємства, організації та установи, які потребують висококваліфікованих спеціалістів економічного профілю, тому випускники спеціальності 051 “Економіка” будуть досить затребувані на ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Зміст освітньої програми відповідає предметній області та визначеній спеціальності відповідно до Стандарту вищої освіти України, перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”, спеціальність: 051 “Економіка” за рахунок введення дисциплін макро та мікро економічного (“Економічна компаративістика”, “Моделі комунікацій”, “Логістичні системи”, “Моделі економічного розвитку) та інформаційно-аналітичного блоку (“Аналіз даних Data Mining”, “Технології та інфраструктура Big Data”, “Основи Web-технологій в бізнесі”). Такі зміни також були зумовлені затвердженням у 2018 році Стандарту вищої освіти і відповідним коригуванням програмних результатів навчання ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП “Економіка” характеризується спрямованістю дисциплін в сферу інформаційних технологій за рахунок стажувань викладачів, у тому числі за програмами, пов'язаними з використанням ІТ в економіці і бізнесі, врахування вітчизняного та зарубіжного досвіду. ОП “Економіка” має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”, і визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів). ОП “Економіка” відповідає принципам студентоцентризованого підходу до навчання. Реалізовані елементи дуальної освіти на базі проектно-освітнього центру розвитку інновацій в регіоні “Агенти змін” в рамках виробничої практики студентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Вважаємо доцільним рекомендувати поширення блоку соціально-економічних дисциплін та дисциплін спрямованих на формування Soft skills.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Загалом відповідає критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС на базі повної загальної середньої освіти, обсяг ОК не менше 3 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам щодо обсягу програми визначених статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» та Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05

«Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка», який затверджено та введено в дію наказом МОН України від 13.11.2018 р. № 1244. Для підтвердження оглянуто навчальні плани 2016-2019 років та робочі навчальні плани.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структура освітньої програми чітка, освітні компоненти представлені послідовно, вони складають логічну взаємопов'язану систему, яка дозволяє здобувачам вищої освіти досягти програмних результатів навчання. У самій ОП та у відповідних навчальних планах наявні структурно-логічні схеми, які демонструють послідовність та передумови вивчення окремих освітніх компонентів. Матриця зв'язків між освітніми компонентами (ОК) та результатами навчання (РН), яка наведена в ОП демонструє, що кожен програмний результат навчання реально охоплений змістом програми. Відсутні програмні результати, які забезпечуються виключно за рахунок дисциплін вільного вибору студента. Але ж існує деяка диспропорція: деякі результати навчання (РН1, РН9, РН13, РН14, РН16, РН18, РН20) забезпечуються вивченням 2-4 дисциплін (ОК); і є результати навчання (РН10, РН19, РН8) яких досягають здобувачі вищої освіти, опанувавши від 21 до 24 освітні компоненти відповідно. До речі, результати навчання, які забезпечуються великою кількістю освітніх компонентів (від 15 до 24) стосуються застосування економіко-математичних методів та моделей в економіці, проведення аналізу суб'єктів господарювання та використання інформаційних технологій, що прямо пов'язане з профілем кафедри «Економічної кібернетики», яка забезпечує реалізацію ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності відповідно до Стандарту вищої освіти України, перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка». Обов'язкові дисципліни циклу загальної підготовки забезпечують формування загальних компетентностей, досягнення відповідних їм програмних результатів навчання. Вибіркові дисципліни циклу загальної підготовки сприяють досягненню необхідних результатів навчання РН1-2, РН20, РН24. В відомостях самооцінювання зазначено, що фокус ОП – загальна освіта у сфері економіки, і що саме відповідно до фокусу ОП обов'язкові дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують досягнення наступних програмних результатів навчання: РН3, О16, РН4, РН8, РН10. Однак, хотілося б зазначити, що значна кількість дисциплін, які саме спрямовані на здобуття загальних базових знань в сфері економіки, є обов'язковими і формують інтегральну і загальну компетентність обсягом лише 3 кредити ЄКТС. В результаті спілкування з фокус-групами, було з'ясовано, що деякі дисципліни навчального плану є обов'язковими за рекомендаціями менеджменту ЗВО та деканату, що впливає на автономію стосовно наповнення навчального плану освітніми компонентами. І також слід зауважити, що характерною особливістю даної ОП є те, що її освітні компоненти передбачають формування фахівця (економіста-аналітика), здатного використовувати сучасні інформаційні, комп'ютерні та комунікаційні технології для вирішення складних соціально-економічних завдань.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Основним інструментом забезпечення можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти є вибіркові дисципліни (60 кредитів ЄКТС) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V-Stefanyuka.pdf>. Вибіркова компонента освітньо-професійної програми складається з двох частин «Вибіркові дисципліни за вибором ВНЗ» та «Вибіркові дисципліни за вільним вибором студента». Вибіркові дисципліни розділені на два цикли: «цикл загальної підготовки», який містить 2 дисципліни, зазначені як «вибіркові дисципліни за вибором ВНЗ» та 4 дисципліни - «дисципліни вільного вибору студента» (загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС 3 та 6 кредитів відповідно, тобто студент обирає одну з двох дисциплін на 3 кредити та одну з двох на 6 кредитів); «цикл професійної підготовки», який містить 4 дисципліни, зазначені як «вибіркові дисципліни за вибором ВНЗ», та 10 блоків вибірових компонентів загальним обсягом 51 кредит (кожен блок по 2 освітні компоненти), з яких здобувач, дійсно, має можливість обрати одну з двох запропонованих, зазначені як «дисципліни вільного вибору студента». Здобувачі обирають дисципліни вільного вибору більшістю. В ЗВО на даний момент не реалізується вибір дисциплін студентами з різних спеціальностей, студенти не обирають дисципліни з інших ОП, студенти обирають лише з переліку дисциплін, які запропоновані кафедрою, відповідальною за реалізацію ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Фактичне підтвердження реальної практичної підготовки здобувачів отримани у процесі роботи у фокус-групах зі здобувачами вищої освіти, науково-педагогічними працівниками, роботодавцями. Навчальний план передбачає проходження студентами навчальної практики на 2 курсі та виробничої практики на 4 курсі. Метою практичної є закріплення професійних знань, умінь і навичок, що були набуті студентами під час навчання, їх поглиблення. Методичні рекомендації щодо проходження студентами навчальної практики представлені за посиланням: <https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2018/03/Методичні-рекомендації-щодо-проходження-навчальної-практики.pdf>. Зі слів студентів, навчальна практика дійсно є практикою професійного спрямування, основою уявлення про майбутню професію, вивчення професійних функцій майбутніх економістів-аналітиків та управлінців у різних сферах господарської діяльності. Метою виробничої практики є узагальнення, систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів, отримання навичок проведення аналізу методів прийняття рішень, інформаційних систем конкретного об'єкта управління. Методичні рекомендації до проходження виробничої практики доступні за посиланням: <https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2018/03/Методичні-рекомендації-щодо-проходження-виробничої-практики.pdf>. Студенти підтвердили, що практична підготовка дозволяє їм здобути загальні компетентності ЗК4, ЗК7-13 та спеціальні компетентності СК1, СК2, СК6-8, СК12, СК14, які необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

У процесі зустрічей зі здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками експерти отримали докази, що обов'язкові та вибіркові навчальні дисципліни та цикл практичної підготовки сприяють формуванню як спеціальних, так і соціальних навичок (soft skills). У рамках освітньої програми формуються такі навички (soft skills), як: реалізація своїх прав і обов'язки як члена суспільства, усвідомлення цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності; використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності; демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні. Формуванню соціальних навичок сприяють форми та методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності пасивні (поєднано-ілюстративні), активні (проблемні, інтерактивні, проектні, інформаційно-комп'ютерні), а також сприяє використання інтерактивних методів навчання, а саме: ділових, рольових, асоціативних ігор, майстер-класів, міні-тренінгів, проблемних лекцій.

7. Зміст освітньої програми урахуває вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОП передбачає присвоєння професійної кваліфікації економіст-аналітик. Оскільки професійний стандарт вищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній, для визначення компетентностей та результатів навчання, що визначають присвоєнню після завершення навчання на ОП «Економіка» професійну кваліфікацію, використано наступні нормативні документи: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту»; Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту»; Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності»; Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій»; Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність: 051 «Економіка», Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності»; Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010ДК 003:2010.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану за освітньою програмою підтверджує співвідношення обсягу освітніх компонентів освітньої програми (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою). Обсяг кредитів за аудиторною роботою співпадає з фактичним навантаженням. Тижнєве навантаження при підготовці бакалаврів не перевищує 24-26 годин, що відповідає вимогам за посиланням: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-orhanizatsiiuosvitnoho-protsesu-ta-rozrobku-osnovnykh-dokumentiv-z-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyuka.pdf>. При опитуванні представників кафедри експерти отримали підтвердження про те, що кафедрою виключена можливість перенавантаження студентів самостійною роботою, оскільки зміст, перелік завдань для самостійного виконання, кількість годин на їх виконання розглядаються і затверджуються на засіданнях кафедри. Студенти за всіма освітніми компонентами ознайомлені із самостійною роботою (завдання викладено на сайті дистанційного навчання ДВНЗ «Прийкарпатський національний університет імені Василя Стефаника» за посиланням: <http://www.d-learn.pu.if.ua>). За результатами опитування фокус-групи здобувачів вищої освіти на предмет фактичного навчального навантаження виявлено, що проблеми у виконанні самостійної роботи відсутні, а фактичний час на її виконання співпадає з обсягом кредитів ЄКТС, відведених на самостійну роботу.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти на даній ОП не здійснюється. Однак, окремі елементи дуальної форми освіти реалізуються в циклі практичної підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка», ОП «Економіка». Студенти проходять онлайн-практику, запропоновану Приват банком <https://kek.pnu.edu.ua/практика/онлайн-практика>. Здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти в університеті регулюється Положенням про дуальну форму здобуття вищої освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке схвалене вченою радою 05.11.2019 року, протокол № 9 та введене в дію наказом ректора №766 від 15.11.2019 р. Посилання: <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/11/Положення-дуальна-освіта.pdf>.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. ОП передбачає присвоєння професійної кваліфікації економіст-аналітик. 2. Сучасне програмне забезпечення навчального процесу, зокрема наявність сайту дистанційного навчання: <http://www.d-learn.pu.if.ua>.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

1. В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» на даний момент не реалізується вибір дисциплін студентами з різних ОП/спеціальностей. Пропонується розглянути можливість розробки загальноуніверситетського пулу вибіркових дисциплін, щоб реалізувати можливість вибору студентами різних ОП, різних спеціальностей будь-яких дисциплін, які запропоновані різними кафедрами ЗВО. 2. Додати до навчального плану освітні компоненти соціально-економічної спрямованості, що сприятимуть формуванню та розвитку у студентів соціальних навичок (soft skills).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

У контексті даного критерію недоліки є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та коректно оприлюднені на офіційному сайті ЗВО: <https://admission.pnu.edu.ua>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Аналіз експертами правил прийому на навчання за освітньою програмою «Економіка» підтвердив, що набір на спеціальність 051 «Економіка» освітнього рівня «бакалавр» здійснюється на загальних умовах вступу. Вступ на основі повної загальної середньої освіти проводиться за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з таких предметів: 1) українська мова і література; 2) математика (математика або історія України для небюджетних конкурсних пропозицій); 3) іноземна мова або географія (географія або математика для небюджетних конкурсних пропозицій). Вступ на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста проводиться у формі зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, математики (математики або історії України для небюджетних конкурсних пропозицій) і фахового випробування. Фахове випробування проводиться у письмовій формі за тестовими технологіями із використанням комп'ютерної техніки. Програми вступних випробувань оприлюднені на сайті: <https://kek.pnu.edu.ua/програма-вступних-випробувань>. На даний час кафедра економічної кібернетики активно співпрацює з: Івано-Франківський державний коледж технологій та бізнесу; Надвірнянський коледж Національного транспортного університету. В рамках співпраці створюються можливості вступу випускників коледжів до університету на третій курс згідно з Правилами прийому до ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

В ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, які отримані в інших закладах освіти. Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється в університеті Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnohoprotsesu.pdf> та Положенням про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-vyznachenniaakademichnoi-riznytsi-ta-perezarakhuvannia-navchalnykh-dystsyplin-v-DVNZ-«Prykarpatskyi-natsionalnyiuniversytet-imeni-Vasylia-Stefanyka».pdf>. Дані Положення оприлюднені на офіційному сайті університету. Щодо практики застосування норм перерахованих нормативних документів ЗВО, то в 2019 році відповідно до наказу №477 від 10.08.2019 р. зараховано 3 осіб студентами 3 курсу ОП Економіка на основі диплому ОКР молодшого спеціаліста, наказу №77/06-12-С від 23.08.2019 р. зараховано 1 особу студентом 2 курсу ОП Економіка на підставі академічної довідки, виданої Львівським національним університетом ім. І. Франка.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експерти впевнилися, що в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», яке схвалене вченою радою та введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019 р.: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/819_29.11.2019.pdf. Зарахування результатів неформальної освіти згідно даного положення з навчальних дисциплін проводять за заявою здобувача вищої освіти на ім'я керівника структурного підрозділу (декана факультету/директора інституту) на підставі академічної довідки, додатка до документу про вищу освіту (диплома молодшого спеціаліста/молодшого бакалавра, бакалавра, спеціаліста, магістра), виданих закладом вищої освіти, або витягу з навчальної картки студента, завіреної в установленому порядку, або сертифіката про практику/стажування, або сертифіката про проходження тренінгу.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість і прозорість правил прийому до ЗВО, а також Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

У контексті даного критерію недоліки відсутні. Зміст критерію повністю відповідає вимогам.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання на ОП “Економіка” відбувається за очною (денною) формою навчання. Під час інтерв'ювання студентів, було підтверджено, що викладачі використовують інтерактивні методи навчання. Форми та методи навчання дозволяють досягти заявлених результатів навчання. Навчання за ОП відповідає студентоцентрованому підходу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-realizatsii-zdobuvachamy-vyshchoi-osvity-DVNZ-Prykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-V-Stefanyka.pdf>) Список вибірових дисциплін з їх характеристикою студент має можливість ознайомитися на сторінці кафедри <https://kek.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b8%d1%81%d1%86%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d1%96%d0%bd%d0%b8-%d0%b2%d1%96%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%b2%d0%b8%d0%b1%d0%be%d1%80%d1%83-%d1%81%d1%82%d1%83%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b0/> В університеті працює ефективно налагоджена система дистанційного навчання (<http://www.d-learn.pu.if.ua/>). В ЗВО реалізована форма опитування студентів на предмет якості викладання предметів. Під час експертизи нам була надана форма анкети, за якою студенти оцінюють викладача. Результати опитувань використовуються менеджментом ЗВО під час проведення кадрової комісії. <https://kek.pnu.edu.ua/викладацький-склад/> На ОП “Економіка” дотримані принципи академічної свободи, за рахунок вільного вибору тематики курсових, кваліфікаційних робіт ; вибору місця проходження практики; можливості здавати іспити у тестовій формі за зверненням студентів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабусу або в інший подібний спосіб).

На сайті кафедри за посиланням https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2019/10/ECTS_BAK_Ekonomika-2019-2020.pdf у вільному доступі розміщений інформаційний пакет ОП “Економіка”, в якому відображена така інформація: опис підрозділів, їх структури, викладацького складу, а також напрямів і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців із зазначенням термінів та умов навчання, форм атестації, робочих навчальних планів, цілі, зміст та програмні результати навчання, анотація дисциплін методів навчання, рекомендованої літератури, системи оцінювання успішності, термінології. Також на сторінці кафедри <https://kek.pnu.edu.ua/> на окремих вкладах розміщені такі матеріали: «Навчальні плани і дисципліни», «Дисципліни вільного вибору», де розміщена коротка характеристика освітніх компонент, «Силабуси», де міститься повна інформація про кожну освітню компоненту. Під час інтерв'ювання студентів було підтверджено, що на першій парі студентам розповідається загальна інформація про дисципліну, форми підсумкового контролю, критерії оцінювання. Також студентам надсилається електронний пакет матеріалів (силабуси, інформаційний пакет, дисципліни вільного вибору), з якими студенти можуть ознайомитися перед початком вивчення дисципліни.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Під час навчання за ОП “Економіка” студенти мають можливість брати участь в наукових дослідженнях разом зі своїми викладачами за комплексною тематикою «Моделювання процесів управління в соціально-економічних системах». Окремі результати досліджень включають до робочих програм навчальних дисциплін та силабусів. Результати досліджень уже включені в такі дисципліни: Соціально-економічна безпека, Економетрика, Дослідження операцій в економіці, Моделювання економіки, Аналіз фінансових ринків, Прогнозування економічних процесів, Інформаційні системи і технології в економіці, Основи WEB-технологій в бізнесі, Моделі економічного розвитку. Також студенти беруть участь у Всеукраїнських та Міжнародних конференціях та конкурсах наукових робіт, що було підтверджено під час інтерв'ювання студентів. Також студенти беруть участь в Національних та Міжнародних проєктах. В ЗВО створена організація “Агенти змін”. Це ініціативна група зі студентів та викладачів, які готують студентів до написання грантів та проєктів. Одним таких проєктів, що реалізовували студенти - це проєкт-грантова заявка “Екоромбік”. Також студенти беруть участь в стипендіальній програмі Фонду Віктора Пінчука «Завтра.UA» та в NBU University Challenge – змагання студентських команд закладів вищої освіти України.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

На ОП “Економіка” щороку матеріали навчальних програм, силабусів. Змінюють майже всі структурні компоненти РПНД: мета та завдання навчальної дисципліни, програма навчальної дисципліни, її структура, зміст лекційного матеріалу, перелік практичних, семінарських та лабораторних занять, зміст самостійної роботи, індивідуальної роботи, перелік рекомендованої літератури, система поточного та підсумкового контролю. Ініціаторами змін виступають всі зацікавлені особи: 1. викладачі кафедри, що доповнюють навчальні дисципліни своїми дослідженнями та світовими дослідженнями 2. менеджмент ЗВО та структурних підрозділів, що відображається у внесенні змін до циклу дисциплін гуманітарної підготовки (за рішенням Вченої ради університету), внесенням змін до циклу самостійного вибору студента (за рішенням вчених рад навчальних підрозділів) 3. студенти, які в формі оцінювань викладача мають можливість вказати свої пропозиції та зауваження до способу і методу викладання предмету (що було підтверджено на інтерв'юванні фокус-групи) 4. роботодавці, що мають можливість вносити свої пропозиції щодо переліку дисциплін та змісту програми (підтверджено на інтерв'юванні фокус-групи “роботодавці”). Щороку оновлюється і затверджується на засіданні кафедри тематика кваліфікаційних робіт (доказом є засідання кафедри економічної кібернетики (протокол № 2 від “12” вересня 2019 р.), а також враховують особистий інтерес студента (даний факт підтверджено на опитуванні фокус-групи “студенти”).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Студенти та викладачі під час реалізації освітнього процесу мають можливість брати в програмах академічної та наукової мобільності. Це регламентується Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-akademichnu-mobilnist-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu.pdf>) та стратегію інтернаціоналізації університету(<https://ic.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/19/2019/12/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F-%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%D1%8F%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D1%8F/>), беруть участь в наукових заходах даних університетів (конференціях, симпозиумах, круглих столах). Стажування викладачів в іноземних університетах останнього разу відбувалося в 2018 році, тому рекомендуємо посилити діяльність викладачів, що пов'язана з академічною мобільністю

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Нааявна система опитування студентів щодо якості освіти в університеті має вплив та силу для підвищення якості освітнього процесу (бальна оцінка враховується на кадрових комісіях університету при обговоренні продовження контракту для викладача) В університеті існує ефективна система дистанційного навчання. Програмний продукт є власною розробкою університету для врахування усіх потреб та можливості вільного редагування продукту. На першій парі кожної дисципліни студенту надається повний пакет електронних документів, що дають змогу ознайомитися з дисципліною до початку її вивчення. Вплив на зміну та покращення ОП мають усі зацікавлені особи (студенти, роботодавці, менеджмент ЗВО та викладачі кафедри)

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендуємо додати до системи дистанційного навчання можливість студентам відправляти виконані завдання назад в систему. Рекомендуємо посилити діяльність з приводу академічної мобільності викладачів. Останнє стажування викладача кафедри було в 2018 році.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Недоліки за даним критерієм є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

В університеті на основі Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-lm.-Vasylia-Stefanyka.pdf>) визначено такі методи контролю: поточний, модульний та підсумковий. Форми контролю навчальних дисциплін: усне та письмове опитування, тестовий контроль, захист індивідуальних робіт, захист лабораторних, розрахункових робіт, доповіді на семінарських заняттях, іспит в письмовій, письмово-усній чи тестовій формі. За рівнем контролю в університеті існує: самоконтроль, кафедральний, інститутський (факультетський), ректорський, міністерський контроль. Усі методи, форми контролю та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими та оприлюднюються на сторінці кафедри <https://kek.pnu.edu.ua/> у вкладках: Інформаційний пакет ЄКТС та в силабусах до кожної дисципліни. Даний пакет матеріалів відправляється студентам на ознайомлення перед початком вивчення дисципліни. Також було підтверджено студентами під час інтерв'ювання, що загальна інформація про дисципліну, зокрема про методи, форми та критерії оцінювання повідомляти студентам на 1 парі кожної дисципліни. Студенти мають можливість здавати поточний та підсумковий контроль у вигляді тестів в системі дистанційного навчання <http://www.d-learn.pu.if.ua/>

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Відповідно до Стандарту вищої освіти спеціальності Економіка «Атестація може здійснюватися у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи або атестаційного екзамену (екзаменів)». На ОП Економіка атестація здійснюється у формі публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Кваліфікаційний іспит за спеціальністю перевіряє досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти та ОП. Програма комплексного державного екзамену для здобуття освітнього рівня бакалавра спеціальності: 051 "Економіка" знаходиться у відкритому доступі (<https://kek.pnu.edu.ua/%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D1%96-%D1%96%D1%81%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B8/>) Тематика кваліфікаційних робіт також є у відкритому доступі (<https://kek.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b8%d0%bf%d0%bb%d0%be%d0%bc%d0%bd%d1%96-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82%d0%b8/>) В університеті існує Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/05/Polozhennia-pro-poriadok-stvorennia-ta-orhanizatsiiu-roboty-Ekzameniatsiinoi-komisii-u-DVNZ-%c2%abPrykarpatskyi-natsionalnyi-universytet-imeni-Vasylia-Stefanyka%2%bb-%e2%84%9633-vid-27.01.2015r.-1.pdf>, що чітко регламентує склад, організацію, порядок роботи, підведення підсумків роботи Екзаменаційної комісії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура проведення контрольних заходів регламентована в наступних документах: <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%92%D0%A1%D0%97%D0%AF.pdf>, <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Polozhennia-pro-poriadok-povtornoho-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ECTS-v-umovakh-ECTS>, https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/329_29.05.2018.pdf. Студенти мають змогу звернутися до менеджменту кафедри та ЗВО з пропозицією здавати окремий предмет у тестовій формі з використанням ІТ-технологій задля забезпечення об'єктивності екзаменаторів та запобігання виникненню конфліктів інтересів студенти мають змогу здавати поточний та підсумковий контроль у системі дистанційного навчання.<http://www.d-learn.pu.if.ua/> Можливість оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів регламентується <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv> В університеті існує система "талонів" - можливість перездачі предметів. Студентам при невдалій задачі предмету надається дві можливості його перездачі: 1 раз - викладачеві, 2 раз - комісії. Друга перездача виконується виключно в тестовій формі. До процесу перездачі також долучаються і органи студентського самоврядування, задля врегулювання конфліктних ситуацій (даний факт був підтверджений при розмові з фокус групою "представники студентського самоврядування").

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності в університеті регулюються такими нормативними документами: 1.<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%92%D0%A1%D0%97%D0%AF.pdf>, <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/Polozhennia-pro-poriadok-povtornoho-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ECTS-v-umovakh-ECTS>, https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/329_29.05.2018.pdf, яке регулює усі процеси, пов'язані з виявленням, попередженням та боротьбою з недотриманням академічної доброчесності в університеті. 2.https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc Перевірка на плагіат кваліфікаційних робіт здійснюється вибірково. Роботи вибираються випадковим чином (було підтверджено під час опитування фокус-групи "працівники структурних підрозділів"). Університетом визначається допустимий поріг запозичень в роботі. І якщо в роботі даний відсотковий поріг перевищений, студент має можливість доопрацювати роботу в заданий термін, після чого його робота знову перевіряється.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Можливість задачі поточних та підсумкових контролів за допомогою системи дистанційного навчання, що попереджує виникнення будь-якого конфлікту інтересів та забезпечує об'єктивність екзаменатора. В університеті існує та ефективно функціонує Комісія з питань етики та академічної доброчесності, яка складається з працівників університету та представників студентського самоврядування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Проведення перевірки кваліфікаційних робіт на наявність порушень академічної доброчесності проводиться не суцільно, а вибірково. Рекомендуємо проводити перевірку всіх без виключення кваліфікаційних робіт на наявність плагіату.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Недоліки за даним критерієм є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За результатами аналізу видів і результатів наукової та професійної активності науково-педагогічних працівників, які забезпечують навчальний процес за ОП "Економіка" (відповідно до пункту 30 постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347), відомостей про самооцінювання ПНУ, даних наданої за запитом Зведеної інформації про викладачів, що забезпечують навчальний процес за ОП «Економіка» ПНУ України, та за результатами проведеної зустрічі з академічним персоналом, що викладає на ОП «Економіка», експертна комісія констатує, що ЗВО належним чином обґрунтував та надав раціональне пояснення щодо кожної дисципліни в межах академічної або професійної кваліфікації викладача. https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2020/03/Таблиця_2.pdf Академічна та професійна кваліфікація викладачів відповідає цілям та програмним результатам навчання. Між тим комплексна відповідність викладачів, що задіяні на ОП «Економіка», тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують, за усіма цими критеріями не є повною. Тому доцільним є рекомендувати підвищити наукову та публікаційну активність НПП відповідно до дисциплін, які вони забезпечують.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедура відбору та призначення на посаду НПП визначається відповідно до <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/01/Положення.pdf> процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. При виборі дисциплін враховується відповідність наукових інтересів викладача дисциплінам, що викладаються, та інших критеріїв. З метою залучення кращих викладачів на ОП використовуються усі аспекти професійного розвитку викладачів через навчання в докторантурі, відбір кращих випускників ОП для продовження їх навчання в аспірантурі відповідно до Положення Про підтримку наукових і науково-педагогічних працівників університету, які публікують праці, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science <https://pnu.edu.ua/документи/> Відповідно до Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи науково-педагогічних працівників <https://pnu.edu.ua/документи/> проводиться щорічне рейтингування викладачів, яке є відкритим, прозорим та оприлюднюється на сайті <https://econ.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/39/2018/12/reitung.jpg>. В університеті здійснюється опитування студентів щодо ефективності роботи науково-педагогічного працівника з точки зору навчального процесу "Викладач очима студентів" <https://ceeq.pnu.edu.ua/викладач-очима-студента/>. При конкурсному добір викладачів враховують їх рейтинг та оцінку студентами.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці у ПНУ залучені до організації та реалізації освітнього процесу через участь у практичній підготовці фахівців через навчальні та виробничі практики. Це регламентовано Положенням про організацію та проведення практики у ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника" <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/наказ-805.pdf> та кафедральних документів щодо проведення практики <https://kek.pnu.edu.ua/практика/> участь роботодавців полягає в підписанні Угоди на проведення практики студентів ЗВО, організації та контролю проходження практики студентами у конкретних підрозділи, бази практики, написанні характеристики на практиканта. Базами практики виступають підприємства (установи, організації) різних видів та форм власності; органи державної влади та місцевого самоврядування; Державна податкова, Державна контрольно-ревізійна, Державна казначейська служби, з якими підписані довгострокові чи короткострокові договори <https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8%d1%83%d0%b3%d0%be%d0%b4%d0%b8/> чи короткострокові договори про проходження практики (зберігаються на кафедрі у звітах про проходження практики). Активність роботодавців у такого роду співпраці із ЗВО зумовлюється встановленням довгострокових відносин на основі підписаних угод і взаємовигідністю цієї співпраці через подальше працевлаштування кращих випускників ЗВО.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Розподіл навчального навантаження на ОП передбачає залучення професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до участі в аудиторних заняттях, атестації, керівництві дипломними роботами здобувачів вищої освіти (підтвердження - картки навчального навантаження). Керівництвом університету ініційовано систематичні зустрічі з професіоналами (<https://pnu.edu.ua/blog/2019/06/12/12402/> та ін.) у галузі економіки протягом навчального року. На базі університету створено офіс проектно-освітнього центру Агенти Змін (<http://agencyzmin.pnu.edu.ua/>), який відіграє значну роль у налагодженні співпраці між університетом та роботодавцями. Керівництвом кафедри ініційовано запровадження курсу лекцій "Від теорії до практики: секрети успіху" (<https://kek.pnu.edu.ua/category/курс-лекцій-від-теорії-до-практики>) для здобувачів вищої освіти, які проводять практики, експерти в галузі економіки, а також випускники економічних спеціальностей ЗВО. Такі ініціативи із зацікавленістю сприймаються здобувачами освіти, оскільки дають змогу набутти практичних навичок в своїй майбутній діяльності від професіоналів своєї справи. Спількуючись з випускниками здобувачів ЗВО є можливість переконатись у правильності вибору навчального закладу та спеціальності.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Підвищення кваліфікації викладацького складу базується на: використанні результатів наукових досліджень, співпраці з зарубіжними ЗВО, стажуванні за кордоном, системі рейтингового оцінювання професорсько-викладацького складу, участі у міжнародних, методичних і наукових семінарах, конференціях, висвітлення наукових та методичних результатів у фахових, міжнародних виданнях, навчання в аспірантурі та докторантурі. Існуюча в ЗВО система професійного розвитку сприяє наставництву молодих викладачів та викладачів-стажерів, здійснює контроль відповідності рівня кваліфікації кандидатів на посади викладачів посадовим вимогам і регулюється Положенням про атестацію. За ініціативою ЗВО організовуються зустрічі, тренінги, наукові семінари з відомими науковцями. <https://pnu.edu.ua/blog/2019/06/12/12402> , <http://agencyzmin.pnu.edu.ua/ua> . В положенні про рейтингове оцінювання ефективності роботи <https://pnu.edu.ua/документи/> відображено процедури моніторингу рівня професійної підготовки викладача.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

В ЗВО створена система стимулювання розвитку викладацької майстерності. Положення про підтримку НПП, які публікують праці у виданнях, що входять у бази Scopus та Web of Science передбачені наступні види стимулювання: зменшення годин навчального навантаження при плануванні обсягу навчального навантаження; диференційоване преміювання НПП за публікацію відповідних статей у виданнях, що входять у бази Scopus та Web of Science. Викладацька майстерність НПП стимулюється через організацію в ЗВО тренінгів, семінарів з безкоштовною участю для викладачів. У 2019 році пройшла серія тренінгів на тему: "Використання додатків Google в роботі викладача", "Використання інноваційних технологій у викладацькій роботі та серії семінарів в межах проекту МОРЕД "Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання". Проведено науково-практичний семінар "Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету". Для написання дисертаційних робіт, підручників, монографій науковим працівникам надається творча відпустка, відповідно до Положення про надання творчих відпусток <https://pnu.edu.ua/документи>. Однією із форм заохочення НПП є відзнаки: медаль за заслуги перед університетом, "Подяка ректора", відповідно до Положення про заохочувальні відзнаки <https://pnu.edu.ua/документи>.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Професійна кваліфікація викладачів ОП "Економіка" повною мірою відповідає дисциплінам ОП "Економіка". Професіоналізм викладачів та їх оцінка здобувачами є вирішальними для результатів конкурсного добору. Проводяться заходи щодо залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу. Налагоджена система сприяння професійного розвитку викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Бажано звернути увагу на більш активну публікаційну активність стосовно дисциплін, які забезпечують навички soft skills та дисциплін соціально-економічного блоку.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Загалом відповідає вимогам критерію 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Ознайомлення експертної групи із матеріально-технічними ресурсами ЗВО свідчать про повне забезпечення освітньої діяльності. У всіх студентів є доступ до комп'ютерних класів, бібліотеки, де наявна необхідна література для навчання. Навчально-методичне забезпечення повністю забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання. Для підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності «Економіка» в наявності 14 аудиторій економічного факультету, з яких 5 лекційних аудиторій обладнані мультимедійною апаратурою, що становить 35,7%, 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, Internet-центр, бібліотека з 14 читальними залами, електронна бібліотека (посилання: <http://lib.pu.if.ua/elibrary.php>). При огляді матеріально-технічної бази було підтверджено, що в рамках міжнародних грантів вдалося здійснити оснащення аудиторій обладнанням, що сприяє підготовці студентів із застосуванням інноваційних методів навчання. Однак, в процесі зустрічі зі здобувачами вищої освіти за даною ОП, була надана експертам інформація про недостатність спеціального програмного забезпечення для оволодіння студентами певними компетентностями та забезпечення окремих результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення фокус-груп зі студентами та науково-педагогічними працівниками було вказано, що доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах є повністю безкоштовним та вільним. Доступ до платформи дистанційного навчання D-Leap для здобувачів вищої освіти є безкоштовним (посилання: <http://www.d-learn.pu.if.ua>)

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

На сайті ЗВО <https://vvpr.pnu.edu.ua/безпечність-освітнього-процесу> розміщено перелік нормативно-правових актів, в яких зазначено заходи та норми щодо безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти університету. Цінності академічної спільноти реалізовані через систему корпоративної культури, практики соціальних взаємодій включають принципи взаємоповаги та взаємну вимогливість, про що свідчать результати опитування фокус-груп. Матеріальні умови навчання знаходяться на достатньому рівні, взаємовідносини із викладачами є прозорими. В університеті дотримуються принципів безпечності життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, функціонує Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, яка саме і займається питаннями безпеки (посилання: <https://vvpr.pnu.edu.ua>). Раніше дана лабораторія була Відділом виховної та психолого-педагогічної роботи (згідно наказу ректора № 904 від 28.12.2019 р. реорганізовано «Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи» у «Навчально-виробничу лабораторію виховної та психолого-педагогічної роботи»). Навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи для забезпечення комфортних умов навчання пропонує студентам проведення тематичних бесід, навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів; анонімних психологічних тестувань (посилання: <https://vvpr.pnu.edu.ua/2019/10/18/на-допомогу-студентам>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Перевагою, є розробка Путівника студента https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf. Навчально-методичний відділ, відділ дистанційного навчання, інформаційно-обчислювальний відділ, відділ міжнародних зв'язків, відділ практики та інші надають в повному обсязі освітню, організаційну та інформаційну підтримку щодо навчального процесу (опитування керівників відділів). Відділ виховної та психолого-педагогічної роботи пропонує елементи консультативної та соціальної підтримки в рамках проведення тематичних бесід, навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів; проведення анонімних психологічних тестувань на професійну спрямованість, визначення здібностей і обмежень; причин особистісних та групових конфліктів, причин невдоволення перебування в університеті; надання кваліфікованої допомоги у вирішенні особистісних та навчальних проблем (від нерозділеного кохання до навчальних проблем). У структурі ЗВО також існують наступні структури, які реально (за результатами опитування студентів) забезпечують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти: 1. Молодіжний центр PARAGRAPH, перший у Івано-Франківську створений студентами для потреб молоді. 2. Проектно-освітній центр «Агенти змін» <http://agentyzmin.pnu.edu.ua/ua> є платформою для практичної співпраці студентів з представниками ОТГ. 3. Студентський профком <https://www.facebook.com/pu.profkom>. 4. Студентський сенат <https://www.facebook.com/senatpnu>.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» створює достатні умови для реалізації прав на освіту особам з особливими освітніми потребами, встановлено спеціальне обладнання (широкі двері, пандус, поручні в приміщеннях, встановлені підйомники, спеціальні туалетні кімнати) для осіб з особливими освітніми потребами, в чому особисто пересвідчились експертна група. За допомогою елементів системи дистанційного навчання <http://d-learn.pu.if.ua/> студенти з особливими потребами можуть повноцінно здобувати знання та складати проміжні контролі знань. За допомогою спілкування з фокус-групами було з'ясовано, що комунікацію з особами з особливими освітніми потребами профком студентів здійснює у вільному форматі через свій офіційний сайт, через чат профкому в соціальних мережах. Розроблений та реалізується плану-графік пристосування приміщень ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» в питанні задоволення потреб осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп (посилання: https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2019/04/dostupnist_dlya_malomobilnych_group_2018-1.pdf).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Позитивним моментом є те, що конфліктні ситуації, пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією, корупцією в межах ОП не зафіксовані. У випадку виникнення конфліктних ситуацій в університеті діє гаряча лінія ректора (rector@pnu.edu.ua), введено посаду провідного фахівця з питань запобігання і виявлення корупції. Відділом виховної та психолого-педагогічної роботи проводяться заходи, які спрямовано на профілактику насильства, булінгу, гендерної дискримінації в освітньому просторі, конструктивної взаємодії. На сторінці Відділу виховної та психолого-педагогічної роботи на допомогу здобувачеві вищої освіти розміщено: Порядок реагування на випадки конфліктних ситуацій у закладах освіти, Порядок реагування на доведені випадки булінгу і насильства у закладі освіти та відповідальність причетних осіб. На сайті Університету розміщено перелік нормативних документів щодо врегулювання конфліктних ситуацій. (посилання: <https://vvpr.pnu.edu.ua>).

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Підготовка здобувачів вищої освіти даної ОП відбувається в 14 аудиторіях економічного факультету, з яких 5 лекційних аудиторій обладнані мультимедійною апаратурою (35,7%), 7 спеціалізованих комп'ютерних лабораторій інформаційно-обчислювального центру, Internet-центр, електронна бібліотека. 2. Розроблено Путівник студента https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Студентський_путівник_2019-20-24.11-1.pdf.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Відносно невелика кількість ліцензійного програмного забезпечення та недостатність спеціального програмного забезпечення для оволодіння студентами ОП певними компетентностями.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

У контексті даного критерію недоліки є несуттєвими та сам зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Експертною групою встановлено відповідність розроблення освітньої програми для освітнього ступеня бакалавр та спеціальності 051 Економіка відповідно до стандартного положення "Про освітні програми" https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2020/02/polozhennya_op.pdf Цей процес здійснюється проектною групою, до складу якої входять провідні науково-педагогічні працівники кафедри економічної кібернетики із залученням ЗВО і роботодавців <https://kek.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF/>. При спілкуванні у фокус-групах згідно з програмою виїзду відзначено, що моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм з економіки відбувається з метою встановлення відповідності її структури та змісту до змін вимог законодавчої та нормативної бази. В ЗВО публічність інформації про освітню програму, ступені вищої освіти та кваліфікації забезпечується шляхом розміщення у вільному доступі на сайті університету, факультетів, кафедр переліку спеціальностей ЗВО, вибіркової складової освітньо-професійних програм. Під час спілкування із фокус-групами встановлено, що моніторинг та періодичний перегляд ОП в ЗВО здійснюється 1 раз на півроку з метою встановлення відповідності її структури та змісту сучасним вимогам щодо якості вищої освіти, вимогам ринку праці, поточним змінам законодавства, потребам здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів. У ЗВО забезпечено публічність інформації про освітню програму, результати її моніторингу та періодичного перегляду шляхом розміщення у вільному доступі на сайті ЗВО.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Експертна комісія під час спілкування з фокус-групами прийшла до висновку, що вони беруть активну участь у процесі періодичного перегляду освітньої програми. Участь їх відбувається на партнерських засадах. Дієвим фактором залучення ЗВО до цього процесу є опитування: від пріоритетів вибору ЗВО, адаптації першокурсників, актуальних питань освітнього процесу до задоволеності якістю освіти і напрямків удосконалення освітніх послуг. Важливу частину досліджень складають відгуки та побажання здобувачів у відкритих відповідях. Опитування проводиться анонімно. <https://kek.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF/> Представники студентського самоврядування беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП шляхом внесення пропозицій щодо контролю за якістю навчального процесу, змісту навчальних планів і програм, беруть участь у розробці документів, що регламентують діяльність ПНУ з усіх питань, пов'язаних із студентським життям, а також в інформатизації університету. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%92%D0%A1%D0%97%D0%AF.pdf> Експертна група ознайомилась зі змістом анкет для студентів, приклади анкет та результати їх узагальнення були надані за запитом експертній групі. Під час інтерв'ю здобувачі вищої освіти підтвердили свою участь в анкетуванні. Представники студентського самоврядування відмітили, що їх пропозиції щодо ініціатив, пов'язаних з організацією освітнього процесу враховуються.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертна комісія під час вивчення документів самоаналізу і при виїзді на місці встановила, що роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучаються до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формуються у результаті зворотного зв'язку з роботодавцями <https://kek.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF/>, а також внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства. Коригування навчальних планів та змісту навчальних дисциплін здійснюється з урахуванням потреб бізнес-структур, у т.ч. за допомогою інструментарію опитування. Також, представники роботодавців безпосередньо залучаються до складу екзаменаційних комісій, складання програм, методики та форми проведення екзамену, порядок організації захисту дипломних робіт бакалаврів, критерії оцінювання компетентностей погоджуються з територіальними або галузевими представницькими органами роботодавців. Під час співбесіди з роботодавцями з'ясовано, що, до періодичного перегляду ОП залучалися представники Івано-Франківської облдержадміністрації, АТ "Прикарпаттяобленерго", ПП "Консалтіма Груп", Івано-Франківського обласного управління АТ "Ощадбанк", управління Держпраці в Івано-Франківській області та ін.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Освітня програма акредитується вперше, отже випускників немає. Інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників даних ОП акумулюється викладачами кафедри економічної кібернетики через використання соціальних мереж (сторінка кафедри економічної кібернетики у facebook <https://www.facebook.com/people/Економічна-Кібернетика/100024494109335/>), організацію зустрічей з випускниками ОП в рамках курсу "Від теорії до практики: секрети успіху" <https://kek.pnu.edu.ua/category/курс-лекцій-від-теорії-до-практики-се/>, підтримку особистих контактів викладачів кафедри з випускниками ОП. Типовими траєкторіями працевлаштування випускників даних ОП є банківський сектор, IT-компанії, органи державної влади і місцевого самоврядування. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формуються, зокрема, у результаті зворотного зв'язку з випускниками <https://kek.pnu.edu.ua/проекти-оп/>. В такий спосіб випускники долучаються до розробки та перегляду даних ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЗВО систематично здійснює процедури внутрішнього забезпечення якості надання освітніх послуг про що свідчать проведені за 5 років заходи: Моніторинг якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету (Наказ ректора ПНУ № 575 від 17 жовтня 2013 року «Про організацію моніторингу якості надання освітніх послуг»). Моніторинг якості надання освітніх послуг структурними навчальними підрозділами університету (Наказ ректора ПНУ № 635 від 21.10.2014р. «Про організацію моніторингу якості роботи навчальних структурних підрозділів університету»). Створено Постійну комісію Вченої ради ПНУ з моніторингу якості надання освітніх послуг (Наказ ректора ПНУ № 672 від 03 листопада 2014 р. «Про склад постійних комісій Вченої ради університету»). Внутрішній аудит роботи кафедр з питань навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. (Розпорядження ректора ПНУ № 5-р від 09.02.2017 р.). Перевірка готовності навчальних структурних підрозділів до акредитації університету. (Наказ ректора ПНУ № 584 від 6 жовтня 2017 року «Про заходи щодо підготовки до акредитації університету»). <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Nakaz-%e2%84%96-584-vid-06.10.2017-r.-Prozakhodny-shchod-ridhotovky-do-akredytatsii-universytetu.pdf>. Проведено внутрішній аудит навчальних підрозділів (грудень 2018 р.). Варто відмітити, що за результатами останнього аудиту внутрішньою комісією суттєвих недоліків виявлено не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація ОП «Економіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є первинною, тому зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, що мають братися до уваги, немає. Офіційних скарг щодо провадження освітньої діяльності за освітньою програмою, що акредитується, не виявлено; за запитом – скарги відсутні.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Стратегічні цілі розвитку університету, у відповідності до яких сформульовані цілі ОП «Економіка», визначається як підготовка фахівців, які володіють сучасним економічним мисленням, теоретичними знаннями і практичними навичками, необхідними для розв'язання завдань предметної області. Відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату в академічному середовищі університету (<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf>) здійснюється шляхом проведення комплексу профілактичних заходів, які полягають в наступному: - інформуванні здобувачів вищої освіти про необхідність дотримання правил академічної етики та підвищення відповідальності за дотриманням норм цитування; - організації бібліотекою та виховним відділом заходів з популяризації основ інформаційної культури; - формуванні завдань для навчальних робіт з використанням педагогічних інновацій, щорічному проведенні для докторантів і аспірантів лекцій з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату; - формування, видання і розповсюдження методичних рекомендацій щодо належного оформлення посилань на використані джерела. Позитивними наслідками впровадження принципів академічної доброчесності є призові місця на олімпіадах, конкурсах наукових робіт, рівень унікальності кваліфікаційних робіт, поява дисциплін зі спеціальності на англійській мові, інтернаціоналізація складових ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

1) Здобувачі залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери та шляхом анкетування висловлюють свою думку та пропозиції стосовно змісту ОП та процедур забезпечення її якості; 2) застосування новітніх технологій; 3) впровадження програм розвитку партнерських відносин; 4) розширення можливостей практичної підготовки та комунікацій з потенційними роботодавцями; 5) самореалізація здобувачів освіти у науковій, професійній, освітній, культурній та інших видах діяльності; 6) впровадження загальної, інноваційної, політично-нейтральної системи якості освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В контексті виконання критерію 8 бажано звернути увагу на наявність сертифікованої системи управління якістю ISO 9001. Також, є необхідність порекомендувати викладачам кафедри частіше робити дослідження сумісно з практичним сектором економіки. Результатом такої праці можуть бути сумісні публікації та домовленості теми.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Недоліки є несуттєвими. зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Усі документи, що стосуються організації освітнього процесу та внутрішньої діяльності в закладі вищої освіти розміщені на 3 основних посиланнях: 1.<https://pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/> - де розміщуються основні документи. 2.<https://pnu.edu.ua/%d1%81%d1%83%d1%8f%d1%83-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d0%b9-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81/> - де розміщуються основні положення, що стосуються регулювання системи управління якістю університету та навчального процесу. 3.<https://nmv.pnu.edu.ua/%d0%bd%d0%be%d1%80%d0%bc%d0%b0%d1%82%d0%b8%d0%b2%d0%bd%d1%96-%d0%b4%d0%be%d0%ba%d1%83%d0%bc%d0%b5%d0%bd%d1%82%d0%b8/polozenja/> - де розміщуються основні положення, які регулюють процеси, що є дотичними до роботи навчально-методичного відділу. Положення про освітні програми у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Положення про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS, Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Положення всі знаходяться у вільному доступі, є чіткими, повними та визначають основні правила та процедури, щодо організації усіх процесів в закладі вищої освіти.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

При аналізі відомостей про самооцінювання та сайту ПНУ ім. Василя Стефаника експертами було з'ясовано, що на офіційній сторінці кафедри (<https://kek.pnu.edu.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8-%D0%BE%D0%BF/>) оприлюднюється проект освітньої програми та адреси електронних пошт, за якими можна звертатися з приводу зауважень та пропозицій щодо освітньої програми. Вказуються адреси кафедри та гарантів освітньої програми. На зустрічі з роботодавцями було підтверджено, що роботодавці надають свої пропозиції, щодо удосконалення ОП.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційній сторінці кафедри оприлюднено повну інформацію про ОП “Економіка” <https://kek.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/20/2020/01/%D0%9E%D0%9F-%D0%95%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B0-2019.pdf> де зазначені усі необхідні компоненти (цілі програми, очікувані результати навчання та компоненти). Також на сторінці кафедри у вільному доступі знаходиться комплекс навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін. <https://kek.pnu.edu.ua/>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Уся інформація, що стосується регулювання та організації освітнього процесу є відкритою та знаходиться у вільному доступі. Інформація, що цікавить студентів (навчально-методичне забезпечення дисциплін, організація навчального процесу), роботодавців (результати навчання, професійна кваліфікація здобувача освіти) є доступною та може бути опрацьована кожним. Розміщення поштових адресів, для звернень, пропозицій та зауважень щодо ОП “Економіка” свідчить про те, що працівники кафедри та університету зацікавлені в найбільш повному задоволенні потреб стейкхолдерів при розробці та реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сторінці кафедри відсутнє публічне розміщення інформації щодо наданих пропозицій та зауважень від роботодавців та студентів. Рекомендуємо створити додаткову вкладку на сторінці кафедри, де будуть розміщені зауваження та пропозиції від стейкхолдерів щодо вдосконалення ОП. Рекомендацією є розміщення усіх документів, що стосуються організації освітнього процесу та діяльності закладу вищої освіти на одній, структурованій по категоріям, сторінці.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Недоліки є несуттєвими. зміст критерію відповідає вимогам.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

-

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B

Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Труніна Ірина Михайлівна

Члени експертної групи

Семенченко Андрій Володимирович

Новосьолов Іван Володимирович